Universitat Autònoma de Barcelona

2023/2024

Llengua Egípcia I

Codi: 44497
Crèdits: 10

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
4315555 Egiptologia	OB	1	A

Professor/a de contacte

Nom: Josep Cervello Autuori

Correu electrònic: josep.cervello@uab.cat

Idiomes dels grups

Podeu accedir-hi des d'aquest enllaç. Per consultar l'idioma us caldrà introduir el CODI de l'assignatura. Tingueu en compte que la informació és provisional fins a 30 de novembre de 2023.

Equip docent

Marc Orriols Llonch

Prerequisits

No hi ha prerequisits.

Objectius

L'objetiu general d'aquest mòdul és que l'estudiant adquireixi coneixements progressius de llengua egípcia clàssica mitjançant classes teòriques i pràctiques i s'introdueixi en els mètodes i tècniques filològiques i lingüístiques de l'egiptologia. Aquests són els continguts i activitats en què haurà de treballar:

1) Introducció a la llengua i les escriptures egípcies: adscripció genètica i història de la llengua, característiques i usos de les escriptures i el seu desxiframent.

2) Característiques i funcionament de l'escriptura jeroglífica egípcia i exercicis de lectura.

3) Estudi de la gramàtica de l'egipci clàssic (morfologia nominal, morfologia verbal, paraules gramaticales i enunciatives, sintaxi, elements de fonologia) i exercicis.

4) Gramàtica, cultura i traducció.

Competències

- Actuar d'una manera creativa i original amb solidaritat i esperit de col·laboració científica.
- Analitzar críticament una problemàtica científica determinada en base a fonts històriques i culturals.
- Definir l'adscripció, la tipologia i les successives fases evolutives de la llengua egípcia antiga.
- Demostrar coneixements de gramàtica de legipci mitjà (i egipci antic), el neoegipci, el demòtic i el copte.
- Identificar els quatre sistemes descriptura egipcis (jeroglífic, hieràtic, demòtic i copte) i conèixer-ne els usos, les cronologies, els signes, la paleografia i el funcionament.
- Posseir i comprendre coneixements que aporta una base o oportunitat de ser originals en el desenvolupament i/o aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.
- Que els estudiants siguin capaços d'integrar coneixements i enfrontar-se a la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, sent incompleta o limitada, inclogui reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.
- Treballar en equip amb especial sensibilitat per la interdisciplinarietat.
- Valorar la qualitat, l'autoexigència, el rigor, la responsabilitat i el compromís social, tant en la formació com en el treball científic i divulgatiu.

Resultats d'aprenentatge

1. Actuar d'una manera creativa i original amb solidaritat i esperit de col·laboració científica.
2. Analitzar críticament una problemàtica científica determinada en base a fonts històriques i culturals.
3. Analitzar gramaticalment i traduir passatges de l'egipci mitjà (i l'egipci antic) de dificultat baixa-mitjana en escriptura jeroglífica.
4. Analitzar gramaticalment i traduir passatges de l'egipci mitjà de dificultat mitjana-alta en escriptura jeroglífica i hieràtica.
5. Assenyalar els principals textos produïts en cadascuna de les fases evolutives de la llengua egípcia.
6. Demostrar coneixements avançats de gramàtica de legipci mitjà (fonologia, morfologia verbal i sintaxi de loració simple de predicat verbal).
7. Demostrar coneixements bàsics (morfologia nominal i sintaxi de loració simple de predicat no-verbal) de gramàtica de legipci mitjà (i la seva fase prèvia, legipci antic).
8. Descriure com va tenir lloc el desxiframent dels jeroglífics egipcis en el seu context històric i cultural.
9. Descriure el funcionament de la caixa d'escriptura del sistema jeroglífic i la disposició i orientació dels signes.
10. Descriure el lloc que ocupa la llengua egípcia a la classificació tipològica i genètica de les llengües antigues.
11. Distingir i situar cronològicament les diferents fases evolutives de la llengua egípcia antiga.
12. Identificar els diferents sistemes d'escriptura egipcis (jeroglífic, hieràtic, demòtic i copte) i conèixer els seus usos i cronologies.
13. Identificar els signes de l'escriptura jeroglífica i el seu valor logogràfic o fonètic amb vistes a la lectura de textos.
14. Identificar en què consisteix la transformació morfosintàctica de l'egipci al llarg de la seva història.
15. Posseir i comprendre coneixements que aporta una base o oportunitat de ser originals en el desenvolupament i/o aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.
16. Que els estudiants siguin capaços d'integrar coneixements i enfrontar-se a la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, sent incompleta o limitada, inclogui reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.
17. Treballar en equip amb especial sensibilitat per la interdisciplinarietat.
18. Valorar la qualitat, l'autoexigència, el rigor, la responsabilitat i el compromís social, tant en la formació com en el treball científic i divulgatiu.

Continguts

Aquest mòdul comporta dues matèries:

1) Iniciació a l'escriptura jeroglífica i a la llengua egípcia clàssica (4 primeres setmanes; horari intensiu)

2) Gramàtica de l'egipci clàssic I (resta de l'any acadèmic)

MATÈRIA 1: INICIACIÓ A L'ESCRIPTURA JEROGLÍFICA I A LA LLENGUA EGÍPCIA CLÀSSICA

SETMANA 1

Classes teòriques

1. La llengua egípcia: adscripció i història

1.1. L'egipci: una llengua afroasiàtica

1.2. Història de la llengua egípcia

1.2.1. La llengua egípcia en el temps, en l'espai i en l'ús

1.2.2. De llengua sintètica a llengua analítica

1.2.3. L'egipci de la primera fase: egipci antic, egipci mitjà o clàssic i egipci de tradició

1.2.4. L'egipci de la segona fase: neoegipci, demòtic i copte

2. Les escriptures egípcies

2.1. L'escriptura jeroglífica i el jeroglífic cursiu

2.2. L'escriptura hieràtica

2.3. L'escriptura demòtica

2.4. L'escriptura copta

Classes pràctiques

1. Els fonogrames monoconsonàntics

2. Els fonogrames biconsonàntics

3. Exercicis d'escriptura i lectura de signes i paraules

SETMANA 2

Classes teòriques

1. Champollion i el desxiframent de l'escriptura jeroglífica egípcia

1.1. Antecedents

1.1.1. Els jeroglífics egipcis en els autors grecollatins i coptes

1.1.2. De l'Edat Mitjana egípcia i àrab al Renaixement i Barroc europeus

1.1.3. Il·lustració i canvi de paradigma: la pedra de Rosetta

1.1.4. Thomas Young

1.2. Jean-François Champollion i el desxiframent. La Lettre à M. Dacier

2. Els signes jeroglífics: tipologia i funcions

Classes pràctiques

1. Els fonogramas triconsonàntics

2. Els logogrames

3. Els determinatius

4. Els signes-arrel, els logogrames secundaris i els determinatius fonètics

5. Orientació i disposició dels signes jeroglífics

6. Exercicis d'escriptura i lectura de signes i paraules

SETMANA 3

Classes teòriques

1. Elements de sintaxi espanyola (a mode de repàs)

2. Elements de fonologia de l'egipci clàssic. Transliteració i transcripció

3. La flexió nominal: el substantiu

4. Els pronoms personals. El pronom sufix

5. Preposicions i adverbis

6. Introducció a la sintaxi de l'oració simple: els cinc tipus d'oracions

7. L'oració de predicat preposicional o adverbial precedida per l'auxiliar d'enunciació iw

Classes pràctiques

1. Exercicis de gramàtica: traducció i anàlisi gramatical de sintagmas i oracions

2. PROVA DE SIGNES: DIVENDRES 06/10/2023

SETMANA 4

Classes teòriques

1. La flexió nominal: coordinació i disjunció del substantiu, aposició

2. La flexió nominal: l'adjectiu qualificatiu

3. Els graus de l'adjectiu qualificatiu: comparatiu de superioritat i superlatiu absolut i relatiu

4. El pronom depenent

5. L'oració de predicat preposicional o adverbial precedida per l'auxiliar de enunciació mk

6. L'oració de predicat preposicional amb m i r d'equivalència

7. L'oració de predicat adjectival

Classes pràctiques

Exercicis de gramàtica: traducció i anàlisi gramatical de sintagmes i oracions

EXAMEN FINAL DE LA MATÈRIA: DILLUNS 16/10/2023

a) Continguts teòrics de les Setmanes 1 i 2

b) Oracions per copiar, transliterar, traduir i analitzar

MATÈRIA 2: GRAMÀTICA DE L'EGIPCI CLÀSSIC I

A. PROGRAMA DE GRAMÀTICA

1. Particularitats gràfiques

2. Les expressions d'ipseïtat, totalitat i distribució

3. Negació de l'oració de predicat preposicional o adverbial

4. L'expressió d'inexistència (oració de predicat adjetival amb la negació nn)

5. Adjectius i pronoms demostratius

6. Els adjectius nisbes

7. El pronom independent

8. El nisbe n(y). El nisbe n(y) com a predicat adjetival de pertenença

9. El genitiu directe i e indirecte

10. L'adjectiu relatiu nty: flexió i construcció. Les oracions relatives amb nty

11. La construcció nfr Hr

12. Els numerals

13. El lèxic de l'egipci clàssic

14. Introducció a la flexió verbal

15. L'infinitiu

16. L'oració de predicat pseudo-verbal d'infinitiu

17. L'estatiu

18. L'oración de predicat pseudo-verbal d'estatiu

19. La conjugació sufixal i la forma sDm=f

20. El subjuntiu

21. L'oración de predicat verbal i la "lley de precedència"

22. Les formes verbals de la conjugació sufixal (I): aorist no-inicial, perfectiu i perfet passiu

23. Les formes verbals de la conjugació sufixal (II): perfet i formes contingents

24. Lesformes verbals de la conjugació sufixal (III): formes passives en .tw i formes negatives

25. L'imperatiu

26. Pronoms i adverbis interrogatius

27. L'oració de predicat substantival

28. Els participis

29. La forma sDmty=fy

30. La forma verbal relativa (FVR)

31. La forma sDmt=f

32. Els verbs negatius i el complement verbal negatiu (CVN)

B. CLASSES PRÀCTIQUES I EVALUACIÓ CONTÍNUA

Exercicis de gramàtica: traducció i anàlisi gramatical d'oracions i textos

C. PROVES PARCIALS PROGRESSIVAS

Tres proves a classe de gramàtica i traducció, sense consulta de materials o amb diccionari:

DILLUNS 11/12/2023, 12/02/2024, 18/03/2024

Metodologia

Especificació de en què consisteix l'ACTIVITAT AUTÒNOMA

a) Estudi (estudiar es aquell procés o conjunt d'activitats personals o grupals que condueixen a saber coses i a poder explicar-les de manera coherent i ordenada, oralment o per escrit).

b) Treball personal: consulta de gramàtiques, diccionaris, edicions de textos i obres de referència en el camp de la filologia egípcia; realització d'exercicis d'escriptura (jeroglífica) i lectura; realització d'exercicis de gramàtica (traducció i anàlisi d'oracions); traducció i anàlisi de textos; preparació d'intervencions i presentacions a classe; portar al dia la carpeta de l'estudiant; preparació d'exàmens i proves.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes presencials teòriques i práctiques amb suport de les TIC	80	3,2	1, 2, 5, 10, 11, 14, 15, 16, 17, 18
Exàmens i proves	12	0,48	2, 5, 10, 11, 14, 15, 16
Tipus: Supervisades			
Tutories i intervencios i exposicions a classe	10	0,4	1, 2, 5, 10, 11, 14, 15, 16, 17, 18
Tipus: Autònomes			
Estudi i treball personal	148	5,92	1, 2, 5, 10, 11, 14, 15, 16, 17, 18

Avaluació

Sistema d'avaluació del mòdul

Cadascuna de las dues matèries que composen el mòdul s'avalua de manera independent. La nota final del mòdul resulta de l'encreuament de les notes finals de les dues matèries, a raó d'un 40/60%.

Per superar el mòdul cal superar l'avaluació de les dues matèries que el composen.

A la taula, no s'especifiquen les hores de dedicació a cada activitat perquè poden variar d'una persona a una altra. Les hores totals aproximades de treball personal de l'alumne/a s'especifiquen a la taula de la secció de "Metodologia".

L'avaluació consistirà en tres tipus d'activitats:

1) Proves a classe o exàmens (vegeu secció "Continguts"). Excepte per causes justificades, els/les estudiants de la modalitat virtual realitzaran les proves o exàmens en sincronia amb el grup de la modalitat presencial, en connexió per Microsoft Teams i amb la càmera activada. Quan això no els sigui possible, acordaran amb els professors el dia i l'hora de realització de la prova o examen, que seran el més propers possible als de la prova o examen original.

2) Intervencions, correcció d'exercicis i presentacions a classe. Lliurament d'exercicis per correcció.

3) Tutories de seguiment i carpeta de materials i exercicis.

Pel que fa al procediment de revisió de qualificacions, en el moment de realització de cada activitat d'avaluació els professors informaran l'alumnat del mateix.

Pel que fa a les recuperacions de proves i exàmens, els professors acordaran amb l'alumnat les dates, que hauran d'estar compreses dins del mes següent a la realització de la prova o examen original. Podran presentar-se a la recuperació també aquells/es estudiants que, tot i haver aprovat una prova o examen, desitgin pujar nota. En principi, els treballs i activitats que l'estudiant realitza autònomament no estan subjectes a recuperació.

Aquest mòdul no preveu el sistema d'avaluació única.

L'estudiant rebrà la qualificació de "No avaluable" quan no hagi completat l'avaluació del mòdul, és a dir, quan no hagi fet alguna de les activitats obligatòries d'avaluació.

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'una activitat d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquesta activitat d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que es pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en les activitats d'avaluació d'un mateix mòdul, la qualificació final d'aquest mòdul serà 0.

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
5 proves a classe i exàmens	70%	0	0	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16
Intervencions, correcció d'exercicis i presentacions a classe. Lliurament d'exercicis per correcció	25%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18
Tutories de seguiment i carpeta de materials i exercicis	5%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18

Bibliografia

A. Introducció teòrica a la llengua i les escriptures egípcies

Adkins, Lesley; Adkins, Roy 2000. The Keys of Egypt. The Race to Read the Hieroglyphs. London: Harper-Collins (trad. esp. 2000. Las claves de Egipto. La carrera por leer los jeroglíficos. Madrid: Debate).

Allen, James P. 2008. "The Egyptian Language" [a:] Wilkinson, R.H. (ed.) Egyptology Today. Cambridge: Cambridge University Press. P. 189-205.

Cervelló Autuori, Josep 2015[1], 2016[2]. Escrituras, lengua y cultura en el antiguo Egipto (El Espejo y la Lámpara 11). Bellaterra: Publicacions de la UAB.

Champollion, Jean-François 1822. Lettre à M. Dacier relative à l'alphabet des hiéroglyphes phonétiques. Paris (reed. 1989. Paris: Fata Morgana).

Lloyd, Alan B. (ed.) 2010. A Companion to Ancient Egypt. 2 vols. Oxford: Wiley-Blackwell. Parte V: Language and Literature. Vol. II: 639-778.

Parkinson, Richard B. 1999. Cracking Codes: The Rosetta Stone and Decipherment. Berkeley-Los Angeles: University of California Press.

Polis, Stéphane 2022. Guide des écritures de l'Égypte ancienne (Guides de l'IFAO 2). Le Caire: Institut Français d'Archéologie Orientale.

B. Gramàtiques y mètodes

Allen, James P. 2000[1], 2014[3]. Middle Egyptian: An Introduction to the Language and Culture of Hieroglyphs. Cambridge: Cambridge University Press.

Borghouts, Joris F. 2010. Egyptian. An Introduction to the Writing and Language of the Middle Kingdom (Egyptologische Uitgaven 24). 2 vols. Leiden: Nederlands Instituut voor het Nabije Oosten / Lovaina: Peeters.

Collier, Mark; Manley, Bill 1998. How to Read Egyptian Hieroglyphs. London: The British Museum Press (trad. esp. 2000. Introducción a los jeroglíficos egipcios. Madrid: Alianza).

Grandet, Paul; Mathieu, Bernard 1997[2]. Cours d'égyptien hiéroglyphique. Paris: Khéops.

Malaise, Michel; Winand, Jean 1999. Grammaire raisonnée de l'égyptien classique (Aegyptiaca Leodiensia 6). Liège: Centre Informatique de Philosophie et Lettres.

Manley, Bill 2012. Egyptian Hieroglyphs for Complete Beginners. London: Thames & Hudson.

C. Diccionaris

Erman, Adolf; Grapow, Hermann 1926-1963. Wörterbuch der ägyptischen Sprache. 7 vols. Leipzig: J. C. Hinrichs / Berlin: Akademie Verlag.

Faulkner, Raymond O. 1962. A Concise Dictionary of Middle Egyptian. Oxford: Griffith Institute.

Hannig, Rainer 1997[1], 2006[4]. Die Sprache der Pharaonen. Groes Handwörterbuch Ägyptisch-Deutsch (2800-950 v.Chr.) (Kulturgeschichte der Antiken Welt 64). Mainz: Philipp von Zabern.

Hannig, Rainer 2003. Ägyptisches Wörterbuch I. Altes Reich und Erste Zwischenzeit (Hannig-Lexica 4) (Kulturgeschichte der Antiken Welt 98). Mainz: Philipp von Zabern.

Hannig, Rainer 2006. Ägyptisches Wörterbuch II. Mittleres Reich und Zweite Zwischenzeit (Hannig-Lexica 5) (Kulturgeschichte der Antiken Welt 112). 2 vols. Mainz: Philipp von Zabern.

Thesaurus Lingua Aegyptia. http://aaew.bbaw.de/tla/servlet/TlaLogin

Vocabulaire de l'Égyptien Ancien (VÉgA). http://vega-vocabulaire-egyptien-ancien.fr/

Programari

JSesh, programa per a escriure jeroglífics.
Es pot descarregar de manera gratuïta de: https://jsesh.qenherkhopeshef.org/